

Vestea despre succesele expediției, care cucerise câteva cetăți bulgare, răspindindu-se printre creștinii regiunilor bulgare aceștia

« parlerent ensamble et dirent qu'ilz ne se vouloient plus tenir en la subgection des Turcqz. Si prindrent conclusion, et chargerent sur charriotz et charrettes tous leurs biens, femmes et enfans, emmenant aussi tout leur bestail avec eulz, pour se venir rendre au seigneur de la Vallachie... en luy requerant humblement qu'il les vouldist a aidier à passer la Dunoue et leur donner ou eslargir place en son pays pour habitter. Lors le seigneur de la Vallachie... leur acorda vouldentiers leur requeste en les recepvant liberalement pour ses hommes... Puis requist ledit seigneur vallaque au cardinal et au seigneur de Wavrin qu'ilz lui vouldissent aidier à passer ces crestiens volguaires oultre la riviere de Dunoue... Si mist-on bien trois jours et trois nuitz à les passer. Car ilz estoient bien XII m. personnes »¹.

Cele «trei zile și trei nopți», în cursul căroră « creștinii din Bulgaria » au reușit să treacă în Țara Românească, cu ajutorul celor trei galere ale flotei burgunde și a întregii flotile de bărci ale românilor ce întovărășea pe Dunăre expediția lui Wavrin, indică proporțiile masive ale evenimentului și corespund numărului de imigranți indicat de cronică: 12.000 de suflete. Nu este deci de mirare că o asemenea strămutare de populație nu numai că a fost semnalată de cronicar, ci s-a reflectat și în epica populară română a acelei epoci, și anume în versurile unui colind. Într-adevăr, în anecdotică episodului final al colindului *Din vad în vadul Brăilei*², care constituie, împreună cu alte câteva forme poetice de aceeași natură³, *gesta românească* a expediției burgunde de la 1445, s-a oglindit tocmai acest eveniment⁴.

Această primă mișcare metanastică, documentată de izvoarele istorice, nu a fost nici unică, nici măcar izolată. Dimpotrivă, nu numai că asemenea imigrări s-au repetat, așa cum dovedesc și alte documente, dar există probe că asemenea mișcări de populații nu au fost numai rezultatele întâmplătoare ale unor acțiuni politico-ostășești, ca în zilele lui Vlad Țepeș⁵, ci uneori și efectul unor tendințe populare firești provocate de cucerirea turcească. Iată ce scria brașovenilor în această privință Radu cel Mare (1495—1508):

«... Notificamus v [estris] a [miciis] casum seu accidens quod Turcis nobis contingerit, videlicet quedam vada simul cum teolonis imperator a nobis receptis preterea quatuor vel quinque milia hominum aserit in suo registro reperise, quos ad regnum nostrum dicit causa morandi venisse, nunc autem a nobis tot rehabere optat... »⁶.

¹ « Sfătuindu-se cu toții, au ajuns la hotărîrea ca să nu mai rămînă sub jugul turcilor. Odată luată această hotărîre, și-au încărcat în care și căruțe tot avutul, femeile și copii, luînd după ei și toate vitele, au venit să se supună Domnului Valahiei, cerîndu-i umil să consimtă să-i ajute să treacă Dunărea și să le pună la dispoziție în țara lui loc pentru locuit. Atunci Domnul Valahiei... aprobă cu bunăvoință cererea lor, primindu-i bucuroși între oamenii săi... Apoi ceru numitul domn valah cardinalului și seniorului de Wavrin să binevoiască să ajute la trecerea acestor creștini bulgari dincoace de Dunăre... Spre a-i putea trece pe toți a trebuit să muncească trei zile și trei nopți, căci erau mai bine de 12.000 de persoane », op. cit. p. 79—80.

² Cf. Dem. Teodorescu, op. cit., p. 54—55.

³ *Ibidem*, p. 53.

⁴ Ne-am ocupat de aceasta în comunicarea noastră citată.

⁵ Vezi Scrisoarea lui Vlad Țepeș către Matias Corvin, publicată de Ion Bogdan, în *Vlad Țepeș și narațiunile germane și rusești asupra lui*, București, 1896, p. 76—82.

⁶ « Vă anunț incidentul pe care l-am avut cu turcii: primind împăratul de la noi niște vaduri, a pretins că în registrul lor s-ar afla 4000 sau 5000 de oameni care ar fi venit în țara noastră pentru a se stabili, iar acum cere să-i dăm înapoi ». I. Bogdan, *Documente privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul și cu țara ungurească în sec. XV și XVI*, București, 1905, p. 350, doc. nr. 305 din 1505.